

Štajerc" izhaja vsaki
pekk' datiran z dnevom
naslednje nedelje.
Narčnina velja za Av-
strij: za celo leto
1 krona, za pol in četr-
tina razumno; za Ogr-
sko 4 K 50 vin, za celo
leto; za Nemčijo stane
za celo leto 5 kron, za
Ameriko pa 6 kron; za
drugo inozemstvo se
računi naročnino z ozi-
rom na visokost poš-
tne. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
štev. se prodajajo po 6 v.
Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ptuju, gledališko po-
slojpe štev. 3.



Stajerc

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubiti!

Kmetički stan, sprečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.
Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 37.

V Ptuju v nedeljo dne 10. septembra 1911.

XII. letnik.

Lepa napredna zmaga.

Zgornje-radgonski okraj zopet v naših rokah!

Veselo vpliva v vrstah naših somišljenikov prijetno: vrlim volilec se je zopet posrečilo, utrgati zastopstvo zgornje-radgonskega okraja iz prvaških krempljev. Vršile so se namreč te naši volitve in napredni kandidati se so na celi črti zmagali.

Kakšno je bilo veselje v klerikalnih vrstah, ko so pred par leti z zvijačo prišli na krmilo. Tjoli so, kakor da bi bili res vso spodnještajersko slovenstvo v enem samem hipu rešili. Zmage njuni so streljali iz možnarjev in se rogali naprednim volilec ter odstopivšemu naprednemu zastopstvu. Mi pa smo takrat rekli: Klerikalna zmaga je le plod najhujšega zavijanja in izrekovanja, najstrupenejše gonje ter hujskarje; ki videti hočemo, kako bodoje prvaki zdaj tudi — gospodarili! Kajti gospodarstvo je temeljnejša stvar nego politična gonja. . . Minulo par let po tej prvaki zmagi in videli smo zopet neverjetno lahkomišelnost klerikalnega gospodarstva. In z nami so to videli kmetje, davkoplačevalci zgornje-radgonskega okraja. Volilci so se pričeli za ušesi praskati in najstrupenejši nekdanji hujskači so pričeli prvi kritizirati nastopanje prvaka vodstva. In ko so mislili potem še dolgovi, ko se je pričelo govoriti o znižanju okrajnih doklad, takrat je zašumelo vrstah davkoplačevalcev in pikrih besed je bilo dovolj.

Pa je bilo tudi opravičeno! Vzorno je preje napredni okrajni zastop z vrlim našim gosp. člancom Wratschko deloval in gospodaril. Doklade so bile nižje, kakor v vsakem drugem okrajnem zastopu. Vendar pa se je držalo ceste v krasnem redu, se je pospeševalo razna gospodarska vprašanja; za potrebne stvari se je vedno vedno dovolj denarja. In v blagajni ni bilo nikdar praznote, dolgovi ni imel okrajni zastop nikdar, doklad se ni zvišavalo. Z eno besedo: vzorno, napredno gospodarstvo!

Komaj pa so s hujskarjo na krmilo prišli prvaki klerikalci vtaknili svoj nos v okrajne zadeve, ko je že pričelo smrdeti. Gotovega denarja v blagajni ni bilo več, pač pa mnogo nepokritih računov, okraj je bil nakrat do ušes do dolgovih, okrajne doklade so postale prvakov oznake, — staroznana slika prvako-kerikalnega gospodarstva!

Tako ni čuda, da so prvaki v par kratkih dneh okraj zanamarili in da bode novi napredni okrajni zastop moral grehe prvakov napravljati. Prebivalstvu je pa le čestitati, da je prvako vodstvo odslovilo in da pride zopet naša stranka na krmilo. Gospodarsko delo bode zdaj gotovo napredovalo in to je vedno prva in glavna stvar. Živel vrlim volilci!

Politični pregled.

Klerikalni panslavizem. V Olomucu se je v dnevih dni češki katoliški shod, ki pomeni veliko klerikalno parado. Ob tej priloz-

nosti se je sklenilo, da se bode l. 1912 v Ljubljani "vseslovenski katoliški shod" priredilo, na katerem se hoče tudi slovenska in češka telovadna društva "Orel" združiti. Pozneje bodoje tej zvezi baje tudi poljski in hrvaški farški telovadci pristopili. Kakor se vidi, delajo slovenski klerikalci prav sistematično na uresničenje svojih protiaavstrijskih ciljev. Ali ljudstvo bode tej brezdomovinski črni gospodi že pokazalo, kje je zidar luknjno v hiši pustil. . .

Agrarne operacije v Avstriji l. 1910. Izpeljava agrarnih operacij na Avstrijskem, združenja, razdelitve, regulacije posestev, kaže s številkami za l. 1910 večji napredek od prejšnjega leta. Za oskrbo teh del se je rabilo glede osobja 24 lokalnih komisarjev, 22 tehničnih oddelkov z 22 nadzorniki kot vodij, 67 geodetov in 33 tehničnih pomožnih močij. Skupno število do konca l. 1910 pričetih agrarnih operacij znaša:

202 združenj z	153.359	24.348
2681 delitev z	147.266	40.430
528 regulacij z	104.370	17.434
3421 operacij z	304.995	82.212

Dorastek od prejšnjega leta sem znaša glede teh zapričetih operacij: 12 združenj, 241 delitev in 87 regulacij, skupaj 340 operacij z 33.552 ha in 4578 udeleženci. Poleg tega je bilo koncem l. 1910 še 699 operacij predlaganih.

Zunanja trgovina naše države z živino in mesom l. 1910. Naraščanje živinskih cen v tem letu prineslo je naravno znižanje izvoza kladne živine, ki je zaostal napram prejšnjemu letu za 11·2 milijonov kron v trgovski vrednosti. Manjši je bil ta izpadek pri pitalni in mladi živini, katere izvoz je bil v zadnjih dveh letih vsled pomanjkanja krme izredno velik in za domačo živinorejo nevaren. A da se je sploh še kladno živino zlasti v Nemčijo izpeljavati zamoglo, dokazuje, da je tam vrednost višja nego na domačih sejmih. Vkljub visoki uvozni colnini in izdatkom za vožnjo ni bilo meso v Nemčiji dražje nego pri nas; iz tega je pač razvidno, da kmetje niso "mesni oduhili". . . Izvoz kladne živine znašal je v preteklem letu 132.129 kosov v trgovski vrednosti 50.675.176 K. Izvoz mesa znašal je 25.706 meterskih centov v vrednosti 6·2 milijonov kron; za pol milijona manj kakor prejšnje leto (1909). Svinj se je edino 584 kosov izvozilo, leto popreje pa 4754. Tudi izvoz ovc je šel za 3917 kosov nazaj.

Dviganje živinoreje. Vlada je pričela že z raznimi koraki za dviganje domače živinoreje, kar je gotovo več vredno nego vso kričanje po uvozu tuje živine. Razmeroma hitri vpliv pričakuje se zlasti od dviganja domače svinjoreje. Vlada je počela po celi državi graditi deset izrejnih zavodov za svinje in je pričakovati, da bode vsak teh zavodov prihodnje leto 900 do 1500 svinj na trg postavil. Upati je, da bodoje potem tudi veleposestniki in kmetijske zadruga takošne zavode ustanovljali. Tudi se je pričela že resna akcija proti prisilni prodaji živine. Le iz Češke so družbe za izrabo živine na tisoče telet nakupile. Vlada bode v kratkem tozadevna poročila posameznih dežel dobila. Po tej poti je treba v splošni blagor naprej korakati!

Češki vojaki so dostikrat od protiaavstrijske

hujskarije radikalcev okuženi. Zato imajo tudi, kakor naši zagriženi prvaki, grozno sovraštvo proti Nemcem. Pri Cortina d'Ampezzo na južnem Tirolskem so se vršile pred kratkem vojaške vaje. Pri teh so oddali češki vojaki regimenta št. 36 oistre strele napram nemškimi svojim tovarišem. Ravno v tem češkem regimentu so vojaki začasa vojne nevarnosti s Srbijo revoltirali in odpovedali pokorščino. Upati je, da se bode češkimi zločincem to postopanje pravočasno odvadilo.

Klerikalizem nastopa pač po celem svetu z ednakimi sredstvi; poneumniti ljudstvo, kajti neumno ljudstvo se pusti od njega najbolje vladati. . . V celi spodnji Italiji in v Siciliji divja že mesec sem kolera. Vlada poslala je vsled tega sanitetni oddelek v Verbicaro. Mrliče, ki so v velikih množinah po hišah ležali in gnili, so v naglici pokopali, vodovod se je zaprl, sejem z živlenskimi sredstvi postavil pod strogo nadzorstvo itd. Tamošnji menih pa so neizobražene kmete proti zdravnikom nabujskali. Po-divjana tolpa je napadla občinsko hišo, ubila slugo in zažgala poslojpe. 80 orožnikov in več kompanij vojakov je zamoglo šele red napraviti. 50 kmetov se je zaprlo. In dotični menih, ki je vzrok tega prelivanja krvi, bode brzkone oproščen. To so sadovi klerikalizma!

641 Tiščanje v prsih in utripanje srca se naredkokrat pojavi vsled nerednega odvajanja. 1/2 kozarca naravne franc Jožefove grenčice zavžite vsakodnevno na tešče, provzročita hitrejšo krožitev krvi v spodnjem delu telesa in vpliva tako gotovo pomirjevalno na valovanje. "Franz Jožefovo" vodo, poročta znameniti dunajski zdravnik za živčne bolezni, prof. dr. pl. Krafft-Ebing, je lahko zavživati, zaželeni učinek se pojavi že po nekaj urah. 5

Dopisi.

Podvince pri Ptuju. Dragi „Stajercijanci“, pozor! Volitve so minule in vse je pozabljeno; ko so se volitve vršile, je klosterski gospod Pius v cerkvi hudo po kanceljni vrezaval farmane za „Stajercijance“, še celo za hinavce imel, za vsako „stajercijansko“ hišo je znal; ali zdaj je vse pozabljeno. Ko je pretečen teden po občinah beračil, pozabil je na vse „Stajercijance“ in na vse hinavske hiše. Gonil je od hrama do hrama tista vboğa dva trogarja, ravno tako kakor pri volitvah tistega vsegavednega Miheca. Gospod Pius, gospod Selinšek, zakaj ni gospod Brenčič z vama po občinah hodil in vama pomagati žaklje nositi in petlati? Zakaj si iščeta pomoči pri kmetih, pri „Stajercijancih“, pri „hinavcih“? Zakaj ne pri vašem Mihecu, pri vašem vsegavednem modrijanu Brenčiču? Prosimo vas, gospoda kaplančeka, več mislita in malo manj z vašo „Stražo“ nas „Stajercijance“ in „hinavce“ obirajta, drugače vama bodemo začeli po petah hoditi in vama vaše lampe pokoriti. . . Več faronov.

Laporje pri Slov. Bistrici. Dragi „Stajerc“, iz našega medvedovega brloga Ti moramo zopet nekaj poročati. Imeli smo tukaj občinske volitve, in hotel je naš Medved vse starejše kmete iz